

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут суспільства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Принятальною комісією
Протокол №4 від 05.04.2016 р.
Голова Принятальної комісії
В.О. Огнев'юк

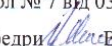
ПРОГРАМА
вступного екзамєну з історії України
ОКР: «Бакалавр»
На базі: ОКР «Повна загальна середня освіта»

Спеціальності освітнього ступеня бакалавра		Спеціалізація (освітня програма)
Код	Назва	Назва
029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Бібліотекознавство, бібліографознавство та інформаційна діяльність
061	Журналістика	Журналістика
061	Журналістика	Реклама та зв'язки з громадськістю
061	Журналістика	Видавнича справа та редагування
016	Спеціальна освіта	Логопедія
053	Психологія	Психологія
053	Психологія	Практична психологія
231	Соціальна робота	Соціальна робота
231	Соціальна робота	Соціальна педагогіка
022	Дизайн	За видами
023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Образотворче мистецтво
023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Образотворче мистецтво (за видами)
024	Хореографія	За видами
025	Музичне мистецтво	Музичне мистецтво
025	Музичне мистецтво	Сольний спів
035	Філологія	Українська мова і література
035	Філологія	Переклад
035	Філологія	Мова і література (англійська)
035	Філологія	Мова і література (німецька)
035	Філологія	Мова і література (італійська)
035	Філологія	Мова і література (іспанська)
035	Філологія	Мова і література (французька)
035	Філологія	Мова і література (китайська)
035	Філологія	Мова і література (японська)
033	Філософія	Філософія
012	Дошкільна освіта	Дошкільна освіта
013	Початкова освіта	Початкова освіта
227	Фізична реабілітація	Здоров'я людини
072	Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси і кредит
073	Менеджмент	Менеджмент
111	Математика	Математика
122	Комп'ютерні науки та інформаційні технології	Інформатика
055	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Міжнародна інформація
055	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Країнознавство
081	Право	Право
032	Історія та археологія	Історія

ПОГОДЖЕНО

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри історії України
Протокол № 7 від 03.02.2016 р.
Зав. кафедри В.М. Михайловський

КИЇВ – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний екзаме́н з історії України призначений для перевірки знань вступників до Київського університету імені Бориса Грінченка зі спеціальностей: «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Журналістика», «Спеціальна освіта», «Психологія», «Соціальна робота», «Дизайн», «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», «Хореографія», «Музичне мистецтво», «Філологія», «Філософія», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Фізична реабілітація», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент», «Математика», «Комп'ютерні науки та інформаційні технології», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Право», «Історія та археологія» освітнього рівня «бакалавр» у відповідності до державних стандартів підготовки фахівців.

Під час вступного екзаме́ну оцінюються рівень розуміння закономірностей історичного процесу та знання фактичного історичного матеріалу.

Форма проведення – екзаме́н у вигляді тестування.

Час виконання – 120 хвилин.

Критерії оцінювання знань з мінімальною кількістю балів 100 для допуску до участі в конкурсі

Кількість балів	Національна шкала
65-99	Незадовільно
100-132	Задовільно
133-166	Добре
167-200	Відмінно

Критерії оцінювання знань з мінімальною кількістю балів 124 для допуску до участі в конкурсі

Кількість балів	Національна шкала
100-123	Незадовільно
124-152	Задовільно
153-177	Добре
178-200	Відмінно

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Давня історія України

Поява людини на території сучасної України. Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. Енеоліт. Культурно-історична спільнота Кукутені-Трипілля. Доба бронзи. Доба раннього заліза. Кіммерійці. Скіфи. Сармати.

Грецька колонізація і виникнення античних поселень у Північному Причорномор'ї, їхнє становище у класичний, елліністичний, римській та пізньоантичний періоди. Східні слов'яни в добу Великого переселення народів.

Етногенез слов'ян.

Середньовічна історія України

Становлення державності у східних слов'ян. Утворення Київської держави. Внутрішня і зовнішня політика перших київських князів. Запровадження християнства. Соціально-економічний лад Давньоруської держави. Розвиток міст, ремесел, торгівлі. Становище сільського населення. Стани й основні соціальні групи. Давньоруське право, «Руська правда». Місце християнської церкви в політичному та культурному житті країни. Взаємини Русі з кочовими народами (печенігами, половцями).

Причини і наслідки роздроблення Давньоруської держави. Утворення і суспільно-політичний розвиток удільних князівств (Галицького, Волинського, Чернігівського, Переяславського). Боротьба князів за київський престол.

Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика галицько-волинських князів.

Монгольська експансія та її наслідки для історії Русі. Залежність українських земель від Золотої Орди.

Загальна характеристика культури Київської Русі. Розвиток мистецтва і літератури, пам'ятки давньоруської історіографії.

Експансія Польщі та Литви в українські землі. Приєднання Галицького князівства до Польського королівства. Входження Волині та Центральної України до складу Великого князівства Литовського.

Італійські колонії у Північному Причорномор'ї. Утворення Кримського ханства та його політика стосовно українських земель. Турецька експансія у Північному Причорномор'ї. Залежність Кримського ханства від Османської імперії.

Становище Галичини й Поділля у складі Польського королівства впродовж XV – першої половини XVI ст. Формування шляхетського стану як провідної суспільної верстви. Розвиток міст, цеховий устрій, розвиток міського самоврядування і поширення магдебурзького права.

Становище Київщини, Волині, Брацлавщини, Чернігівщини у складі Великого князівства Литовського протягом XV – першої половини XVI ст. Удільні князівства Гедиміновичів на українських теренах та їхня роль в історії Великого князівства Литовського. Київські князі Олельковичі. Ліквідація удільних князівств в Україні литовським урядом. Боротьба Московського великого князівства з Великим князівством Литовським за давньоруську спадщину. Особливості суспільно-політичного устрою Центральної України у складі Великого князівства Литовського. Станова структура суспільства: князі, бояри-шляхта, міщани, селяни. Формування козацтва як соціальної групи.

Ранньонова історія України

Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої і перехід Київщини, Брацлавщини та Волині від Великого князівства Литовського до Корони Польської. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Речі Посполитої. Основні верстви суспільства: магнати, шляхта, духовенство, міщанство, селяни, козацтво.

Становище православної церкви в українських землях під литовсько-польським пануванням. Братства та їхня роль в громадському житті. Реформація та контрреформація в Україні. Берестейська церковна унія 1596 р. і постання

греко-католицької (уніатської) церкви. Громадсько-політична активність прихильників і супротивників унії. Відродження православної церкви. Київський митрополит Петро Могила та його оточення.

Запорозька Січ: виникнення, устрій. Військово-політична активність козацтва в другій половині XVI – першій половині XVII ст. П. Сагайдачний. Козацько-селянські повстання між 1591 та 1638 рр.

Загальна характеристика української культури кінця XVI – першої половини XVII ст. Поширення друкарства. Розвиток шкільництва: Львівська братська школа, Острозька академія, Києво-Могилянська колегія, єзуїтські навчальні заклади. Полемічна література щодо церковної унії.

Повстання під проводом Богдана Хмельницького в середині XVII ст.: причини, періодизація. Військові дії: битви під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями, Зборовом, Збаражем, Батогом, Берестечком, Жванцем. Дипломатичні акції: Зборівська та Білоцерківська угоди з польським урядом, українсько-московський союз; «Березневі статті» 1654 р. Віленська угода 1656 р. Москви й Польщі. Союз гетьманського уряду з Швецією та Трансильванією.

Гетьманування І. Виговського (1657–1659), його внутрішня і зовнішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Українсько-московська війна 1659 р., Конотопська битва. Падіння І. Виговського. Гетьманування Ю. Хмельницького (1659–1663), його зовнішня і внутрішня політика. Переяславські статті 1659 р. Розкол України на Правобережну та Лівобережну. Андрусівське московсько-польське перемир'я 1667 р. та його значення в українській історії.

Правобережна Україна в другій половині XVII ст., боротьба за неї між Річчю Посполитою, Московським царством та Османською імперією. Внутрішня та зовнішня політика правобережних гетьманів П. Тетері (1663–1665) та П. Дорошенка (1665–1676). Занепад української державності на Правобережжі та економічна руїна краю.

Політичне становище Лівобережної України у складі Московської держави впродовж другої половини XVII ст. Поступове обмеження української автономії. Гетьманування І. Брюховецького (1663 – 1668), Московські статті 1665 р.

Гетьманування Д. Многогрішного (1669–1672), Глухівські статті 1669 р. Гетьманування І. Самойловича (1672–1687), Конотопські (1672 р.) та Переяславські (1674 р.) статті. Гетьманування І. Мазепи (1687 – 1709), Коломацькі статті 1687 р. Військово-політична активність запорозького козацтва в другій половині XVII – на початку XVIII ст. І. Сірко. Автономія Слобідської України у складі Росії в другій половині XVII – середині XVIII ст.

Суспільні верстви Гетьманщини: старшина, козацтво, духовенство, міщанство, селянство. Сотенно-полковий адміністративно-територіальний устрій.

Україна під час Північної війни 1700–1721 рр. Козацько-селянське повстання 1702–1704 рр. на Правобережній Україні під проводом С. Палія. Українсько-шведський союз, Полтавська битва 1709 р. та її значення в історії України. Українська еміграція, гетьман П. Орлик та його «конституція» 1710 р. Гетьманування І. Скоропадського (1708–1722).

Перша Малоросійська колегія. Боротьба старшини за збереження української автономії, П. Полуботок. Гетьманування Д. Апостола (1727–1734), «Рішительні пункти» 1728 р., економічна політика гетьманської адміністрації, «Генеральне слідство про маєтності», реформування судочинства. «Правління гетьманського уряду». Україна під час російсько-турецької війни 1735 – 1739 рр. Запорозьке козацтво у XVIII ст.: Олешківська та Нова Січі. Гетьманування К. Розумовського (1750–1764). Судова реформа 1760–1763 рр. Кодифікація українського права у XVIII ст. «Права, за якими судиться малоросійський народ».

Ліквідація автономії Гетьманщини і Слобожанщини у другій половині XVIII ст. та інкорпорація її до суспільно-політичної структури Російської імперії: остаточне скасування уряду гетьмана, діяльність другої Малоросійської колегії та генерал-губернатора П.О. Румянцева, знищення Запорозької Січі, скасування сотенно-полкового адміністративно-територіального устрою, створення намісництв і губерній, перетворення старшини на шляхетський стан, покріпачення селянства.

Російсько-турецькі війни 1768–1774 і 1787–1791 рр. та Україна. Приєднання Північного Причорномор'я до Російської імперії та його колонізація українцями.

Правобережна Україна у складі Речі Посполитої у XVIII ст. Основні верстви суспільства: магнати, шляхта, духовенство, міщанство, селянство. Роль євреїв у суспільно-економічному житті краю. Рухи опришків та гайдамаків. Коліївщина – народне повстання 1768 р. Розподіли Речі Посполитої, приєднання Галичини до монархії Габсбургів, а Київщини, Поділля та Волині – до Російської імперії.

Загальна характеристика української барочної культури. Архітектура, образотворче мистецтво, література, розвиток історіографії. Києво-Могилянська академія як осередок вищої освіти та культури в українських землях. Василіанські школи.

Нова історія України

Соціально-політичне становище й адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії та монархії Габсбургів.

Українське національне відродження XIX ст.: сутність, передумови, періодизація, регіональні особливості. Вплив ідеології романтизму на виникнення українофільства. Традиціоналізм дворянства Лівобережної України. Громадсько-політичні рухи на Наддніпрянській Україні першої чверті XIX ст.: масонство, декабристи. Харківський університет як вогнище українофільства першої третини XIX ст. Польське українофільство (В. Терлецький, М. Чайковський, Ф. Духінський), польські повстання на українських теренах.

Кирило-Мефодіївське братство – перше політичне товариство українофілів, його склад та програмові документи («Книга буття українського народу», «Статут Слов'янського братства св. Кирила і Мефодія»). М. Костомаров, П. Куліш, В. Білозерський. Значення творчої та громадської діяльності Т. Шевченка для українського національного відродження. Формування ідеологічної платформи українського національно-визвольного руху й окремішньої модерної української національної ідентичності.

Соціально-протестні рухи першої половини і середини XIX ст.: повстання подільського селянства під проводом У. Кармалюка, Київська козаччина 1855 р.

Кримська війна 1853–1856 рр. й Україна. «Великі реформи» в Російській імперії 60-х – 70-х рр. ХІХ ст. (селянська, земська, судова, військова тощо) та особливості їхнього проведення в українських землях.

Активізація українофільства на рубежі 50-х–60-х рр. ХІХ ст. у зв'язку із загальною лібералізацією громадсько-політичного життя в Російській імперії на початку правління Олександра ІІ. Українська громада у Петербурзі, видання часопису «Основа». Рух «хлопоманів», виникнення українських громад в Києві, Чернігові, Полтаві, Одесі, Харкові тощо, їхня громадська та культурно-просвітницька діяльність. «Валуєвський циркуляр» 1863 р. – обмеження поширення українського друкованого слова.

Київська «стара громада» у 70-ті рр. ХІХ ст. В. Антонович. Урядові репресії проти українофілів: «Емський указ» 1876 р. щодо припинення пропагування ідей українського національного визволення в періодиці та інших друкованих виданнях.

Українська політична еміграція. М. Драгоманов і «жєневський гурток» (С. Подолинський, М. Павлик), видання часопису «Громада», ідеологія «громадівського соціалізму». Формування соціалістичного напрямку в українському національно-визвольному русі.

Промисловий переворот в українських землях, становлення індустріального суспільства.

Діяльність народників на українських теренах, їхня ідеологічна платформа, таємні народницькі революційні організації («Земля і Воля», «Народна Воля», «Чорний Переділ»), ставлення російських революціонерів до українського національного питання. Народницькі гуртки в Україні. «Ходіння в народ» і «Чигиринська змова» 1877 р. Терористичні акції. Українці у лавах народників. Вплив народницької ідеології на український національно-визвольний рух.

Українські земські діячі другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

«Братство тарасівців»: програма та склад. Студентський рух на рубежі ХІХ і ХХ ст.

Поширення в Україні марксизму, М. Зібер. Марксистські гуртки. Утворення Російської соціал-демократичної робітничої партії (РСДРП) і її діяльність на українських теренах; більшовизм і меншовизм.

Робітничий та селянський рухи на початку ХХ ст. Революція 1905–1907 рр. в Україні: повстання в армії та на флоті, робітничо-селянські протестні виступи; маніфест від 17 жовтня 1905 р. про громадянські права і свободи для населення Російської імперії; пожвавлення українського національно-визвольного та культурно-просвітницького руху: поширення на Наддніпрянщині осередків товариства «Просвіта», створення україномовної преси; діяльність українських представників у I Державній Думі.

Післяреволюційний реакційний режим («третьочервнева монархія»), згорання діяльності українських громадських та культурно-просвітницьких установ. Столипінська аграрна реформа в Україні; переселення українських селян до Сибіру і Далекого Сходу (Зелений Клин).

Українські політичні партії на Наддніпрянщині на початку ХХ ст., їхній склад, соціальна база та програми вирішення національних і соціальних протиріч. Революційна українська партія (РУП), Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП), Товариство українських поступовців (ТУП).

Діяльність на території України провідних загальноросійських політичних партій та громадських об'єднань: більшовиків, меншовиків, есерів, кадетів, октябристів, чорносотенців.

Особливості українського національного відродження в Галичині. Греко-католицьке духовенство як провідна соціальна сила галицького українофільства першої половини ХІХ ст. «Руська трійця» (Я. Головацький, М. Шашкевич, І. Вагилевич). Революція 1848–1849 рр. в Австрійській імперії та її вплив на соціально-політичну ситуацію в Західній Україні. «Головна Руська Ради». Українські представники у рейхстазі. Скасування панщини. Українське питання на Слов'янському з'їзді в Празі. Перші культурницькі інституції: Ставропігійний інститут, Народний Дім, «Галицько-руська матиця». Громадсько-політичні угруповання: «москвофіли» та «народовці». Товариство «Просвіта», Наукове

товариство імені Т. Шевченка; молодіжні спортивно-виховні організації «Сокіл», «Січ»; розвиток кооперативного руху, шкільництво. Українська преса в Галичині (газета «Діло» тощо). Українські парламентарі в австрійському рейхстазі та крайових сеймах. Зв'язки між діячами національного відродження із Західної та Наддніпрянської України. Виникнення політичних партій в західноукраїнських землях, їхній склад, соціальна база та програми вирішення національних і соціальних протиріч. Особливості соціально-політичного становища українців в Закарпатті та Буковині. Західноукраїнська трудова еміграція до Нового Світу.

Загальна характеристика української культури XIX ст. Розвиток освіти, науки, культури, мистецтв.

Новітня історія України

Українські землі під час Першої світової війни 1914–1918 рр., головні бойові дії на території України, українське питання в планах ворогуючих таборів. Ставлення провідних українських політичних сил до війни. Утворення Загальної Української Ради, Союзу Визволення України. Українські січові стрільці. Російський окупаційний режим в Західній Україні.

Українська національно-демократична революція 1917 – 1920 рр.: передумови, основні рушійні сили, періодизація. Лютнева революція 1917 р. в Росії, падіння самодержавства, утворення Тимчасового уряду та його місцеві органи влади на території України. Ради робітничих і солдатських депутатів як альтернативні органи революційної влади. Утворення Української Центральної Ради, її партійний склад і керівні діячі. Перетворення Центральної Ради (ЦР) на український революційний парламент, її універсали як програмові документи. Утворення органу виконавчої влади ЦР – Генерального секретаріату, його персональний склад та компетенції. Стосунки ЦР з Тимчасовим урядом. Діяльність загальноросійських політичних усіх ідеологічних спрямувань сил в Україні, їхні взаємини з ЦР. Міжфракційна боротьба в середині ЦР.

Жовтневий переворот 1917 р.: падіння Тимчасового уряду, встановлення більшовицької диктатури. Ставлення провідних українських політичних сил до

перевороту, проголошення утворення Української Народної Республіки (УНР). Взаємини між більшовицьким урядом та ЦР. Соціальна база більшовизму в Україні. Перший Всеукраїнський з'їзд рад у Харкові в грудні 1917 р. і проголошення в Україні радянської влади. Війна Радянської Росії проти УНР наприкінці 1917 – на початку 1918 рр.; трагедія під Крутами. Проголошення незалежності УНР. Більшовицький окупаційний режим в Україні на початку 1918 р. Брестський мирний договір УНР з Німеччиною, Австро-Угорщиною та їхніми союзниками. Німецька та австро-угорська окупація Наддніпрянщини, повалення радянської влади.

Контрреволюційний переворот 29 квітня 1918 р.: ліквідація ЦР й УНР, утворення Української держави на чолі з гетьманом П. Скоропадським. Соціальна база гетьманського режиму, його стосунки з німецькими окупантами. Опозиційні сили. Політика гетьманського уряду в галузі державного управління, економіки, культури.

Повалення гетьманського режиму, його причини та наслідки. Відновлення УНР і прихід до влади Директорії, її керівний склад й ідеологічні засади внутрішньої та зовнішньої політики. Аграрне питання, економічна криза, дезорганізація державного управління. Збройні формування Директорії. Роль В. Винниченка та С. Петлюри у визвольних змаганнях.

Інтервенція Антанти на Півдні України. Білий рух в Україні, його соціальна база, цілі та завдання щодо українського питання. Денікінщина. Врангелівщина.

Розпад Австро-Угорської імперії та утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), засади її державного устрою, керівні діячі. Українська Галицька Армія (УГА). Збройна боротьба ЗУНР проти польської агресії у 1918 – 1919 рр. Злука ЗУНР з УНР, трансформація ЗУНР на Західну Область УНР (ЗОУНР). Окупація Польщею Галичини. Діяльність уряду ЗУНР в еміграції.

Створення Комуністичної партії більшовиків України (КП(б)У). Наступ більшовицьких військ в Україну і відновлення у 1919 р. радянської влади на Наддніпрянщині. Запровадження політики воєнного комунізму, продовольча

диктатура. Окупація Наддніпрянщини білими військами в другій половині 1919 р. Партизанські рухи в Україні під час громадянської війни. Нестор Махно.

Відновлення радянської влади в Україні взимку 1919 – 1920 рр. Варшавський договір між УНР і Польщею, радянсько-польська війна 1920 р., Ризький мирний договір 1921 р. Остаточний розгром білого руху більшовицькими військами у Північному Причорномор'ї у 1920 р.

Українське питання в міжнародних відносинах після Першої світової війни. Розподіл західноукраїнських земель між Польщею, Чехословаччиною, Румунією.

Українська Соціалістична Радянська Республіка, її державний лад, політичний режим, адміністративно-територіальний устрій, особливості соціальної структури у 20-ті рр. XX ст. Входження УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР).

Криза політики воєнного комунізму. Голодомор 1921 – 1923 рр. Нова економічна політика (НЕП), передумови її запровадження й особливості в Україні. НЕП у сільському господарстві. НЕП у промисловості. Згорання НЕПу.

Українізація: причини, хід, керівні діячі, досягнення. Українізація державного апарату, науково-просвітницьких закладів. Кампанія з ліквідації неписьменності. Опір українізації та її згорання.

Український націонал-комунізм. «Хвильовізм». «Шумськизм». «Волобуєвщина».

Індустріалізація УСРР, її соціальні наслідки.

Колективізація селянства: передумови, початок суцільної колективізації, ліквідація куркульства, селянські протести проти колективізації, їхні форми та масштаби, соціальні наслідки колективізації. Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид української нації, його демографічні та соціокультурні наслідки.

Формування сталінського тоталітарного режиму. Масові репресії: справа «Спілки визволення України» і нищення української інтелігенції, переслідування опозиціонерів і партійні чистки, «єжовщина» («Великий терор» 1937–1938 рр.). Ідеологічне обґрунтування масових репресій.

Галичина та Західна Волинь у складі II Речі Посполитої. Ставлення польського уряду до українського питання. Осадництво. Пацифікації. Соціально-економічне становище західноукраїнського населення: аграрне питання, кооперативний рух. Інтелігенція як провідна верства суспільства. Українські політичні партії: Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО), Комуністична партія Західної України (КПЗУ). Роль Греко-католицької церкви в громадсько-політичному житті, митрополит Андрей Шептицький. Ідеологія інтегрального націоналізму. Утворення Організації Українських Націоналістів (ОУН), її провідники, цілі та методи діяльності; фракції бандерівців та мельниківців.

Особливості соціально-економічного та суспільно-політичного становища українського населення в Чехословаччині та Румунії у 20-ті – 30-ті рр. XX ст.

Загальна характеристика розвитку української культури у 1920-ті та 1930-ті рр. Новації в літературі, мистецтві, науці. Масові репресії проти діячів культури: «Розстріляне відродження».

Українське питання в міжнародних відносинах напередодні Другої світової війни. Карпатська Україна: від автономії у складі Чехословаччини до незалежності, окупація її Угорщиною. Пакт Молотова-Ріббентропа і доля західноукраїнських земель.

Приєднання до Радянської України Галичини, Буковини та Південної Бессарабії. «Радянізація» Західної України у 1939 – 1941 рр.

Напад Німеччини та її союзників на СРСР у 1941 р. Військові дії на території України у 1941 – 1942 рр. Нацистський окупаційний режим. Адміністративно-територіальний поділ: Рейхскомісаріат Україна, дистрикт Галичина у складі Генерал-губернаторства у Польщі, Трансністрія під владою Румунії. Експлуатація економічних ресурсів України нацистами. Рух Опору проти окупантів, його основні течії: радянські партизани та підпільники, Українська Повстанська Армія (УПА). Військові дії на українських теренах у 1943 – 1944 рр. Відступ військ Німеччини та її союзників з України. Відновлення в Україні сталінського тоталітарного режиму. Депортація з рідних земель кримських татар,

понтійських греків та інших малих народів. Наслідки Другої світової війни для України: демографічні, економічні, соціально-політичні.

Повоєнне врегулювання західних кордонів СРСР, приєднання до Радянської України Закарпаття. Примусове виселення українського населення з Лемківщини, Посаяння, Підляшшя, Холмщини, що увійшли до складу Польщі. Насадження сталінського тоталітарного режиму в західноукраїнських землях: боротьба проти УПА, знищення греко-католицької церкви, колективізація селянства, масові репресії проти нелояльних до радянської влади елементів.

Відновлення сільського господарства та промисловості у повоєнні роки. Голодомор 1946–1947 рр.

Ідеологічні «чистки» кінця 40-х – початку 50-х рр. XX ст.: боротьба з «космополітизмом» й «українським буржуазним націоналізмом» серед інтелігенції.

Радянська Україна в добу «хрущовської відлиги». Ослаблення тоталітаризму в СРСР: десталінізація, відносна лібералізація громадського життя, часткова реабілітація жертв політичних репресій. Реформи в аграрному секторі та промисловості. Підвищення загального рівня життя.

Українські «шестидесятники». Рух Опору радянському режиму: поєднання вимог соціальних змін з національно-визвольними змаганнями; правозахисники, релігійні дисиденти. «Українська Гельсинська група». Репресії проти діячів Руху Опору.

Радянська Україна в добу «брежнєвського застою». Посилення консервативних тенденцій в громадсько-політичному житті країни. Соціальна структура населення. Початок системної кризи радянської економіки.

Культурне життя в Радянській Україні: література, наука, кінематограф, театр, музика, живопис.

Політика «Перебудови»: сутність та особливості в Україні. Гласність. Демократизація суспільного життя. Економічні реформи («прискорення», запровадження госпрозрахунку, самофінансування, бригадного підяду, оренди, кооперативів, дозвіл індивідуальної трудової діяльності), причини їхньої низької

ефективності. Політичний плюралізм і втрата Комуністичною партією керівної політичної ролі.

Чорнобильська катастрофа.

Громадсько-політичні організації національно-демократичного спрямування: Народний Рух України, Товариство української мови імені Т. Шевченка. Багатопартійність.

Суверенізація України: Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в Радянському Союзі у серпні 1991 р. та розпад СРСР. Здобуття Україною незалежності: Акт проголошення незалежності від 24 серпня 1991 р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Винокур І.С., Трубчанінов С. В. Давня і середньовічна історія України / І.С. Винокур, С.В. Трубчанінов. — К., 1996.
2. Грицак Я.Й. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX — XX століття / Я.Й. Грицак. — К., 2000.
3. Гунчак Т.Г. Україна: XX століття / Т.Г. Гунчак. — К., 2005.
4. Залізняк Л.Л. Первісна історія України / Л.Л. Залізняк. — К., 2000.
5. Залізняк Л. Л. Давня історія України Л. Л. Залізняк. — К., 2012.
6. Миллер А. И. Украинский вопрос в Российской империи. — К., 2013.
7. Плохій С. М. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. — К., 2015.
8. Попович М.В. Нарис історії культури України / М.В. Попович. — К., 2001.
9. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко. — К., 2005.